
ІСТОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ ТА СУЧАСНИЙ МИСТЕЦЬКИЙ ПРОЦЕС

УДК 821.111.09

О. В. Тупахіна

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри німецької філології та перекладу
Запорізького національного університету

СПЕЦИФІКА «КОЛОЇАЛЬНОЇ ТРАВМИ» У РОМАНІ ПІТЕРА КЕРІ «ДЖЕК МЕГГС»

Роман австралійського письменника Пітера Кері «Джек Меггс» розглядається у статті як приклад специфічної жанрової модифікації постколоніального роману, зумовленої певною амбівалентністю сучасного неовікторіанського дискурсу у ставленні до імперської спадщини вікторіанської доби. Взаємодія роману з вікторіанським претекстом («Великими сподіваннями» Ч. Діккенса) розглядається крізь призму історично зумовленої специфіки австралійської «колоніальної травми» та її сьогоденних культурних проявів.

***Ключові слова:** неовікторіанський роман, постколоніалізм, «англійськість», «колоніальна травма», інтертекстуальність.*

Постановка проблеми. У контексті дискусії про глобальний характер сучасного неовікторіанізму, що розгортаються на тлі активної полеміки про відродження «колоніального менталітету» у начебто деколонізованому сучасному світі (Саймон Гіканді, Енн МакКлінток, Рей Чоу) [1, с. 10] і стимулюють критичний перегляд класичних робіт «постколоніалістського триумвірату» (Едварда Саїда, Гаятрі Співак та Хомі Бхабха) з боку «нових імперських істориків» (Кетрін Холл, Со́ня Роуз, Кетлін Уїлсон) [2, с. 56], особливої актуальності набуває питання про характер сприйняття вікторіанської спадщини країнами, для яких момент колонізації слугує фундаментом державотворчого процесу – Австралією, Канадою, Гонгконгом тощо. Властива сучасній Британії «імперська меланхолія», під якою Пол Гілрой розуміє відмову колишньої метрополії “to work through its feelings of guilt and shame” [3, с. 18] на користь стратегії «активного забуття», створює плідне підґрунтя для розвитку у цих країнах постколоніальної літератури другої хвилі [1, с. 12]. Як слушно зауважує книжковий оглядач «Гардіан» Джайлс Фоден, “the best post-colonial novels today are no longer framed as

journeys into the brutal historical exotic, or even the former empire “writing back” to an apparent centre; what they do instead is display a constant duplex or indeed multiplex effect, the literary equivalent of globalisation. Biases of power and representation are still the fuel of the genre, but they have ceased to be its engine” [4].

У царині австралійської постколоніальної літератури порубіжжя ХХ – ХХІ ст., що надала чимало прикладів класичного постколоніального роману (зокрема, номіновані на премію Букера романи Девіда Малуфа “Remembering Babylon” (1993), Кейт Гренвілл “The Secret River” (2006), Річарда Фланагана “Wanting” (2008)), осібно стоїть роман двічі лауреата Букерівської премії Пітера Кері «Джек Меггс» (1997). Роман побачив світ у розпал запеклої полеміки навколо визначення австралійської ідентичності та розбудови національної політики. В той час, як прем’єр-міністр Австралії Пол Кітінг у відомій Редфернській промові (1992) відстоював ідею мультикультуралізму та наголошував на необхідності каяття за знищення австралійських аборігенів, лідерка консервативних сил і засновниця впливової партії «Єдина нація» Полін Хенсон виступи-

ла з агресивною риторикою на захист «білої англо-саксонської Австралії», наголошуючи на тому, що, як «справжня австралійка», вона не відчуває провини за те, що «відбулося двісті років тому» [5]. Дещо стриманіше, проте у схожому ключі висловився 1997 р. й наступник Кітінга на посаді прем'єра, Джон Говард: "Australians of this generation should not be required to accept guilt and blame for past actions and policies over which they had no control" [6, с. 7].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

На тлі загострення дискусії про посилення міграційного законодавства, скасування реінтеграційних програм для аборигенів та припинення фінансування спрямованих на розвиток автохтонної культури програм цілковитий «англоцентризм» роману Кері, відсутність у ньому жодної згадки про винищення аборигенів були сприйняті частиною критиків як свого роду ідеологічний демарш. Порівнюючи «Джека Меггса» з класикою австралійської «каторжної літератури», романом Маркуса Кларка "His Natural Life" (1885), Брюс Вудкок доходить висновку, що, на відміну від славетного попередника, який описував боротьбу «колоніальної психе» із суперечливими вимогами англійського й австралійського суспільства, Кері зосереджується на впливі імперського досвіду передусім на англійську національну свідомість [7, с. 121]. У такий спосіб, як зазначають у відомій роботі "Decolonizing Fictions" Брайдон та Тіффін, англоцентризм роману "refuses postcolonial territories the right to their own identities, assuming instead that they are merely engulfable parts of the imperial centre" [8, с. 98].

З іншого боку, гіпертрофована маскуліність Меггса, відверте протиставлення (у дусі тієї самої традиції «каторжної літератури») його сильної, чесної, шляхетної й природної натури безплідній, викривленій, дегенеративній культурі метрополії сприяло звинуваченням письменника в «австралійському націоналізмі» [9, с. 165]. Однак чи не найбільше критичних зауважень викликав суто конвенційний, умовно-казковий фінал роману, де у кращих вікторіанських традиціях знайшлося місце і щасливому весіллю, і зворушливому прощанню героя з родиною на смертному одрі. Вдаючись до вікторіанських жанрових конвенцій, Кері, на думку Джанет Майєрс, фактично визнає відсутність австралійської

національної ідентичності як такої, натомість, екстраполюючи на австралійські терена суто англійське, до того ж, вікторіанське уявлення про дім, родину, спосіб життя, гендерні ролі тощо [10, с. 468].

Мета статті. З оглядом на вищезазначене, запропонована розвідка спрямована на з'ясування характеру взаємодії роману Пітера Кері «Джек Меггс» із його вікторіанським претекстом із метою ідентифікації у ньому специфічних проявів австралійської «колоніальної травми».

Виклад основного матеріалу. Як переконливо доводить у роботі "Neo-Victorianism and the Memory of Empire" Елізабет Хо, "white Australians are doubly exiled: estranged from Britain, they are neither "central" nor at home in the present" [1, с. 154]. "The whole notion of who's the victim is complicated, – розмірковує Кері, – because you have the convicts in one sense – cruelly ripped from their own country and cast on the moon – and yet, when you look at the early cases of violence between the races, the most likely perpetrators of the violence would be the convicts, or ex-convicts" [12, с. 118]. Зрештою австралійці, за твердженням письменника, "do not like to celebrate this moment when the nation is born. We carry a great deal of safe-hatred, denial, grief and anger, all unresolved" [12, с. 118]. «Тавро каторжника», як зазначає Брюс Вудкок, "was often a hidden history which many white settler families did their best to eradicate" [7, с. 119]; лише останнім часом, за спостереженнями дослідника, ставлення до «брудних» сторінок сімейних історій змінилося на краще. Ніби прагнучи виправдання, австралійська «каторжна література», започаткована романом Маркуса Кларка "His Natural Life" (1885) та продовжена у ХХ ст. творами Тома-са Кінілли "Bring Larks and Heroes" (1967) та "Playmaker" (1987), Патріка Уайта "A Fringe of Leaves" (1976), Річарда Фланагана "Gould's Book of Fish" (2001), рясніє образами героїчних, мужніх, несправедливо звинувачених та засуджених на вигнання жертв імперського свавілля. Відновлення справедливості, за словами Кері, лежить і в основі задуму «Джека Меггса»: "Then one day, contemplating the figure of Magwitch, the convict in Charles Dickens's "Great Expectations", I suddenly thought THIS MAN IS MY ANCESTOR. And then: THIS IS UNFAIR!" [11, с. 118].

Неодноразово зіставлений критиками із «Глибоким Саргасовим морем» [1; 9; 12; 13], «Джек Меггс», на перший погляд, дійсно наслідує розроблену Джин Ріс схему, що дає змогу класифікувати роман як контрдискурсивний текст [14, с. 8]. У фокусі уваги автора – лімінальний і трансгресивний, периферійний та маргіналізований у каноні персонаж із дещо зміненим ім'ям, чия історія спростовує панівний наратив. «Dickens' Magwitch is foul and dark, frightening, murderous. – пояснює Кері. – Dickens encourages us to think of him as the “other,” but this was my ancestor, he was not “other”. I wanted to reinvent him, to possess him, to act as his advocate» [11, с. 119].

Сюжет роману заповнює змістовні лакуни діккенсівського претексту, відстежуючи еволюцію Мегвіча-Меггса на кожному етапі життєвого шляху. Дитинство Джека, сироти-знайди, вихованця Сайласа Сміта й одіозної корисливої абортмакерки з по-діккенсівськи промовистим ім'ям Ма Бріттен, описане у кращих традиціях діккенсівських романів про сиріт; при цьому «кримінальний розум», у темниці якого свого часу прагнув проникнути Діккенс, постає як закономірний продукт вікторіанської соціальної системи, де, за визначенням Брюса Вудкока, “economic exploitation of class and colonialism are integrally linked to cultural domination” [7, с. 122]. Засуджений на одвічне вигнання до Австралії, Меггс повертається до Англії з надією легалізуватись у метрополії через названого сина, джентльмена Генрі Фіппса, однак жорстоко розчаровується в своїх «великих сподіваннях». Батьківщина, ідеалізований образ якої Меггс плекав в уяві протягом довгих років вигнання, безжалісно відштовхує вигнанця, а Фіппс, що завдячує колишньому каторжанину своїм статусом і добробутом, не лише відмовляється відновити родинний зв'язок, але й планує вбивство названого батька. Крах надій змушує Меггса критично переосмислити свою ідентичність; врешті-решт, він повертається до Австралії, яку віднині вважає своїм справжнім домом і де проживе довге, щасливе й заможне життя.

Вибір автором загальноновизнаного шедевр Діккенса як претексту зумовлений одразу кількома факторами. «Великі сподівання» – не лише центр вікторіанського літературного канону, вплив якого на літератури англомовних країн важко переоцінити. Це також і «кризовий текст», звернення до якого, за спостере-

женнями Мері Хеммонд, зазвичай частішають у періоди соціальної та політичної нестабільності [15] (і в цьому сенсі реконцептуалізація «Великих сподівань», здійснена Кері, може розглядатися як відгук, з одного боку, на «імперську меланхолію», а з іншого – на агресивну риторику австралійських консерваторів). Крім того, роман Діккенса є одним із найбільш відомих у світовій літературі прикладів «наївного наратора» – наративної стратегії, яка, згідно з Фуко, часто використовується як контрдискурсивна практика, оскільки “naive knowledges located low down on the hierarchy, beneath the required level of cognition or scientificity” [16, с. 146] здатні чинити ефективний спротив панівному метанаративу. Зрештою, як зауважує у фундаментальній розвідці “Culture and Imperialism” Едвард Саїд, «Великі сподівання» – роман, що епітомізує вікторіанське ставлення до колоній: “Hardly ever is the novelist interested in doing a great deal more than mentioning or referring to... Australia in “Great Expectations”. The idea is that <...> outlying territories are available for use, at will, at the novelist’s discretion, usually for relatively simple purposes such as immigration, fortune or exile” [17, с. 88].

Розвиваючи ідею Саїда, Кері екстраполює вікторіанську споживацьку візію колонії на австралійську ідентичність. «Великі сподівання» для письменника “is not only a great work of English literature; it is (to an Australian) also a way in which the English have colonized our ways of seeing ourselves. It is a great novel, but it is also, in a way, a prison” [18, с. 24]. Так з'являється новий, метатекстуальний рівень взаємодії «Джека Меггса» з претекстом, що виводить роман за межі банальної рефокалізації, або «зворотного прочитання». Як переконливо доводять численні розвідки [7; 9; 12; 14], один із персонажів роману, молодий талановитий письменник-месмерист Тобіас Отс, що намагається «вкрасти» життєву історію австралійського каторжника для сюжету художнього твору, постає як «локалізована версія» самого Діккенса – автора, чия постать є чи не найпривабливішою серед вікторіанських класиків для постколоніальних літератур.

Складним стосункам письменників-постколоніалістів із Діккенсом присвячений окремий розділ цікавого дослідження Джона Тіма “Post-Colonial Con-Texts”. У межах авторської концепції вікторіанський класик позиціонується

ся як свого роду «батьківська фігура» для австралійської літератури з часів Генрі Лоусона, який не лише перебував під безпосереднім творчим впливом Діккенса, але й, як доводить фрейдист Ксав'є Понс, відчував до нього особисту синівську відданість [14, с. 103]. Якщо ж взяти до уваги, що британсько-австралійські відносини метафорично концептуалізуються в австралійській літературі як стосунки жорстоких та байдужих батьків і небажаних, осиротілих, покинутих дітей [19], стає зрозумілим надзвичайно емоційне й суперечливе, на межі любові й ненависті, ставлення Кері як до Діккенса, так і до його проєкції у тексті.

За влучним визначенням Джона Джордана, “despite the postcolonial violence it enacts symbolically on his life and books, “Jack Maggs” holds Dickens in a rough but affectionate embrace” [20, с. 300]. Кері й справді зізнається в одному з інтерв'ю, яких зусиль йому коштувало поглибити й ускладнити персонаж Отса, припинити мститися йому через те, що Діккенс “knew the truth but distorted it” [21, с. 128]. Ставлення Отса до Меггса корисливе й подекуди цинічне; історія поневірянь Джека спочатку в Англії, а потім в Австралії, яку Отсу вдається витягти з підсвідомості австралійця за допомогою сеансів месмеризму, від початку сприймається молодим літератором суто як матеріал для майбутніх романів, як «цінна сировина», яку вивозять із колонізованих територій й утилізують, мало замислюючись про її походження.

Позбавлені діккенсівської поблажливої зверхності, стосунки персонажів від початку розгортаються як двобій, з якого австралієць виходить переможцем як на особистісному, так і на літературному рівні, власним життям спростовуючи трагічний фінал, передбачений для нього романом Отса «Смерть Меггса». Старий каторжник так і не спромігся прочитати твір, яким англійський письменник прагнув поквитатися з людиною, що нібито занастила його сімейне щастя: ““The Death of Maggs”, having been abandoned by its grief-stricken author in 1837, was not begun again until 1859. The first chapters did not appear until 1860, that is, three years after the real Jack Maggs had died, not in the blaze of fire Tobias had always planned for him, but in a musty high-ceilinged bedroom above the flood-brown Manning River. Here, with his weeping sons and daughters crowded round his bed, the old convict met

death without ever having read “That Book”” [22, с. 296].

Ідилічна візія квітучого маєтку Меггса в Австралії утворює різкий контраст із численними образами англійських осель, позбавлених домашнього затишку: це й заможний, але недолугий ззовні й підточений розпустою зсередини маєток «джентльмена-бакалійника» Персі Бакла, символічно знищений потопом наприкінці сюжету; і зведене Меггсом для названого сина розкішне, проте покинуте й темне житло Генрі Фіппса; і злочинне кубло Ма Бріттен у лондонських нетрищах. Навіть побудований відповідно до усіх вікторіанських уявлень про родинне гніздечко будинок письменника Тобіаса Отса спотворений прикрою таємницею про зв'язок господаря дому зі своєючкою.

Розмірковуючи про образ дому у сучасній постколоніальній літературі, Розмарі Клу-ні доходить висновку, що, вдаючись до подібної символіки, “twentieth-century literature in English is not so concerned with drawing allegories of nation as with the search of viable homes for viable selves” [23, с. 5]. У фанатичному бажанні «повернутися додому» герой роману Кері вперто відстоює свою «англійськість» (“I am a fucking Englishman, and I have English things to settle. I am not to live my life with all that vermin” [22, с. 140–141]) навіть під час жорстокого катування англійськими солдатами: “Jack <...> would begin to build London in his mind <...> brick by brick as the horrid double-cat smote the air” [22, с. 317]. Зауважимо, що Лондон, який відбудовує в уяві Джек, не має нічого спільного з убогими інтер'єрами, де минуло його дитинство; натомість, каторжник тішиться видовищем типово вікторіанського заможного будинку, “a house in Kensington whose kind and beautiful interior he had entered by tumbling down a chimney” [22, с. 317]. Володіння таким англійським домом, де вони з Генрі Фіппсом, названим сином Джека, могли б “puffing our pipes comfortably in the long evenings of lovely English summers” [22, с. 317], стає для Джека запорукою відновлення «англійськості» як підданства, соціального, юридичного й родинного статусу. Засліплений цією втішною ілюзією, колишній вигнанець не помічає, що через зовнішній вигляд, поведінку, мову (суміш кокні й австралійського сленгу) спочатку сприймається англійським оточенням як чужинець, Інший, представник «тієї

раси», як зневажливо називає австралійців сам Меггс.

Патологічне бажання “to return, to embrace and to identify with the aggressor” [1, с. 159], яке експліцитно маніфестує своєю поведінкою Джек, є виразним маркером австралійської «колоніальної травми», що проявляється, зокрема, у відданості австралійців вікторіанським традиціям. “Australia kept on being Victorian long after the British stopped being Victorian, – зауважує з цього приводу Пітер Кері. – People arriving in Australia many years after the Victorian era well and truly ended would see its vestiges there. In the outposts of the Empire these exiled people were still keeping up the standards, unaware that they were no longer the standards. Things like that happen when people feel they are exiled from where the center is, or from where the home is” [24, с. 104]. Схожі переживання спостерігаємо у романі “The Ghost Writer” іншого австралійського письменника, Джона Харвуда, протагоніст якого, народжений в Австралії, почувався вигнанцем з ідилічного вікторіанського маєтку, де ніколи не був і знає про нього його лише зі слів матері, і протягом тридцятьох років марно намагається повернути втрачену – і, як виявляється, примарну й небезпечну – спадщину.

Так само й у творі Кері омріяний Джеком англійський дім виявляється облудною примарою, а сімейне щастя у ньому – ілюзією. Роман рясніє образами покинутих, згублених, осиротілих дітей та неповноцінних, зруйнованих, побудованих на зраді сімей. Сиротою є сам протагоніст, вигодований у кублі Ма Бріттен з єдиною метою забезпечувати «родину» шляхом злочинної діяльності; первісток Джека від Софіни, доньки Сайласа Сміта, гине від рук Ма Бріттен в утробі матері; від пігулок абортмажерки гине разом із матір'ю й ненароджена дитина від позашлюбного зв'язку Тобіаса Отса зі своячкою; та й сам Джек, вирушаючи до Англії у прагненні відновити свою англійськість, кидає в Австралії напризволяще двох синів від місцевих жінок, у той час як його названий син, Генрі Фіппс, докладає чималих зусиль, щоб позбавитися небажаного родича.

Образ покинутої або загубленої дитини, як переконливо демонструє у розвідці “The Country of Lost Children” Пітер Пірс, є наскрізним для австралійської літератури, епітомізуєчи від початку властиве свідомості білих

австралійців відчуття закинутості й сирітства, невпевненості у майбутньому, а згодом й історичну провину перед корінним населенням за примусову асиміляцію шляхом вилучання дітей з аборигенних сімей та перевиховання їх в англійських традиціях [19]. У поєднанні з домінантним для «Джека Меггса» мотивом легітимізації шляхом соціального й родинного статусів, ці образи виразно передають складний комплекс почуттів, який Ходж і Мішра називають “Australian bastard complex” [25, с. 24]. Покладений в основу білої австралійської ідентичності, цей комплекс, на думку дослідників, пояснює “Australian obsession with legitimacy” [25, с. 26], прагнення, що змушує нащадків вигнанців-колонізаторів постійно перетлумачити націєтворчий міф, “which exists to annul, defuse, displace and negate the intractable conditions of the foundation event” [25, с. 26].

Як слушно зауважує Елізабет Хо, “being a bastard is both a question of legitimacy and neglect” [1, с. 172]: вихованці Ма Бріттен, яку маленький Джек вшановує «наче англійську королеву» [22, с. 87], “would grow up often reminded that we were not her children” [22, с. 198]; дитинство і юність Джека, чие виживання залежить виключно від його «корисності», минають у постійній боротьбі за статус у родині з рідним сином Ма Бріттен, Томом. В Австралії він і сам стає батьком двох синів-бастардів, яких не визнає через їх приналежність до “that race of Australians” [22, с. 296]. Втім, для мешканців метрополії, зокрема для Генрі Фіппса, таким бастардом виявляється вже сам Джек, визнання «англійськості» якого з необхідністю призводить до визнання власної провини: “God help us all, that Mother England would do such a thing to one of her own” [22, с. 84].

Висновки і пропозиції. У такий спосіб рушійною інтенцією «Джека Меггса» як постколоніального роману «другої хвилі» (характерного для країн, де момент колонізації слугував фундаментом державотворчого процесу, і відзначеного амбівалентним ставленням до імперської спадщини) є позбавлення Австралії стігми другорядності, побічності, колоніальної залежності від метрополії та, відповідно, реконцептуалізація колишньої колонії як нового, справжнього дому для вигнанців. Обираючи протагоністом лімінальний, трансгресивний, маргіналізований у вікторіанському каноні персонаж, Кері не лише слідує неовікторі-

анській настанові на відновлення «притишених голосів минулого», але й бере участь у складному процесі озвучення й подолання «комплексу бастарда» у національній свідомості білих австралійців. Використовуючи вікторіанський претекст як текст-посередник між минулим і майбутнім, автор створює достатню хронологічну дистанцію з метою активації механізму «відтермінованого спогаду» про травмогенеруючий момент; наратив про фанатичне бажання Джека відновити свою «англійськість», його розчарування в колишній батьківщині та рішення повернутися до Австралії, щоб визнати полишених там синів і стати патріархом великого квітучого роду, слугує приводом для осмислення проблемного для сучасних англо-австралійців питання самоідентифікації.

Список використаної літератури:

1. Ho E. *Neo-Victorianism and the Memory of Empire* / E. Ho. – London: Bloomsbury Academics, 2014. – 256 p.
2. Brantlinger P. *Victorian Literature and Post-Colonial Studies* / P. Brantlinger. – Edinburgh: Edinburgh University Press, 2009. – 203 p.
3. Gilroy P. *Postcolonial Melancholia* / P. Gilroy. – NY: Columbia University Press, 2006. – 192 p.
4. Foden G. "Wanting" by Richard Flanagan / G. Foden // *The Guardian*. – 2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/books/2009/sep/26/wanting-richard-flanagan-book-review>.
5. Hanson P. *First Speech in the House of Representatives* / P. Hanson [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://australianpolitics.com/parties/onenation/96-09-10hanson-first-speech.shtml>.
6. Davison G. *The Use and Abuse of Australian History* / G. Davison. – Sydney: Allen and Unwin, 2000. – 336 p.
7. Woodcock B. *Peter Carey* / B. Woodcock. – Manchester: Manchester University Press, 2003. – 240 p.
8. Ashcroft B., Griffith G., Tiffin H. *The Empire Writes Back: Theories and Practice in Post-Colonial Literatures* / B. Ashcroft, G. Griffith, H. Tiffin. – NY: Routledge, 2002. – 296 p.
9. Joyce S. *The Victorians in the Rearview Mirror* / S. Joyce. – Athens: Ohio University Press, 2007. – 212 p.
10. Myers J. "As These Fresh Lines Fade": Narratives of Containment and Escape in Peter Carey's "Jack Maggs" / J. Myers // *The Journal of Commonwealth Literature*. – 2011. – Vol. 46. – № 3. – Pp. 455–473.
11. Martiny E. *The Empire Strokes Back: Commonwealth Bibliophilia in Australian Responses to "Great Expectations"* / E. Martiny // *Notes on Contemporary Literature*. – 2011. – Vol. 41. – Issue 3. – Pp. 48–54.
12. Kucala B. *Intertextual Dialogue with the Victorian Past in the Contemporary Novel* / B. Kucala. – Frankfurt-am-Mein: Peter Lang, 2012. – 268 p.
13. Taylor B. *Discovering New Pasts: Victorian Legacies in the Post-Colonial Worlds of "Jack Maggs" and "Mister Pip"* / B. Taylor // *Victorian Studies*. – 2009. – Vol. 52. – №1. – Pp. 95–105
14. Thieme J. *Post-Colonial Con-Text: Writing Back to the Canon* / J. Thieme. – London: Bloomsbury Academic, 2002. – 208 p.
15. Hammond M. *Charles Dickens's "Great Expectations": A Cultural Life, 1860 – 2012* / M. Hammond. – Farnham: Ashgate Publishing, 2015. – 300 p.
16. Clayton J. *Charles Dickens in Cyberspace: The Afterlife of the XIX Century in Postmodern Culture* / J. Clayton. – Oxford: Oxford University Press, 2006. – 304 p.
17. Said E. *Culture and Imperialism* / E. Said. – NY: Vintage, 1994. – 380 p.
18. Wilson J. *Antipodean Rewritings of "Great Expectations": Peter Carey's "Jack Maggs" and Lloyd Jones's "Mister Pip"* / J. Wilson // *The Shadow of the Precursor*. – Cambridge: Cambridge Scholars Publishing, 2011. – 330 p. – Pp. 220–236
19. Pierce P. *The Country of Lost Children: An Australian Anxiety* / P. Pierce. – Cambridge: Cambridge University Press, 1999. – 230 p.
20. Jordan J. *Dickens Re-Visioned: "Jack Maggs" and the "English book"* / J. Jordan // *Dickens: The Craft of Fiction and the Challenges of Reading*. – Milan: Unicopli, 2000. – Pp. 292–300.
21. Savu L. *A Crooked Business of Storytelling: Authorship and Cultural Revisionism in Peter Carey's "Jack Maggs"* / L. Savu // *ARIEL*. – 2005. – № 3. – Vol. 36. – Pp. 29–51.
22. Carey P. *Jack Maggs* / P. Carey. – NY: Knopf, 1997. – 357 p.
23. Clooney R. *The Politics of Home: Postcolonial Relocations and Twentieth-Century Fiction* / R. Clooney. – Cambridge: Cambridge University Press, 1996. – 240 p.
24. Wachtel E. *We Really Can Make Ourselves Up: Interview with Peter Carey* / E. Wachtel // *Australian and New Zealand Studies in Canada*. – 1993. – N 9. – Pp. 103–105
25. Hodge B., Mishra V. *Dark Side of the Dream: Australian Literature and Postcolonial Mind* / B. Hodge, V. Mishra. – Sydney, Allen&Unwin, 1992. – 253 p.

Тупахина Е. В. Специфика «колониальной травмы» в романе Питера Кери «Джек Мэггс»

Роман австралийского писателя Питера Кери «Джек Мэггс» рассматривается в статье как пример специфической жанровой модификации постколониального романа, отражающей амбивалентное восприятие имперского наследия викторианской эпохи в неовикторианском дискурсе. Взаимодействие романа с викторианским претекстом («Большими надеждами» Ч. Диккерса) рассматривается сквозь призму исторически обусловленной специфики австралийской «колониальной травмы» и ее современных культурных манифестаций.

Ключевые слова: *неовикторианский роман, постколониализм, «английскость», «колониальная травма», интертекстуальность.*

Tupakhina O. Specificity of “colonial trauma” in Peter Carey’s “Jack Maggs”

The article investigates Peter Carey’s novel “Jack Maggs” as a sample of a specific generic modification of a postcolonial novel reflecting ambivalent attitude of modern Neo-Victorian discourse towards Victorian Imperial heritage. The novel’s interaction with its Victorian pretext (Charles Dickens’s “Great Expectations”) is being viewed through historically underpinned specificity of Australian “colonial trauma” and its modern cultural manifestations.

Key words: *Neo-Victorian fiction, postcolonialism, “Englishness”, “colonial trauma”, intertextuality.*